

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาที่เป็นไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะความเจริญทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกอยู่ในสภาวะไร้พรมแดน ประชาชนทั่วโลกสามารถแสวงหาข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลง และความเป็นไปของเศรษฐกิจได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต และสภาพจิตใจของประชาชน หากประชาชนเข้ารับการอบรมมิได้เรียนรู้กรรมวิธีการควบคุมอารมณ์และจิตใจอย่างมั่นคงแล้ว อาจประกอบพฤติกรรมไปในทางเสียหายแก่ตนเอง ครอบครัว และผู้อื่นตลอดจนถึงสังคมได้ การปฏิบัติธรรมนี้จะเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตได้อย่างดียิ่ง รวมทั้งเป็นการณรงคให้ประชาชน ลด ละ เลิก อบายมุขอีกด้วย

พระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทย ดังนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราโชวาท “พระพุทธศาสนานี้ ถ้าหมายถึงคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแท้ๆ แล้ว ก็หาภัยอันตรายมิได้ ไม่มีผู้ใดหรือเหตุใดจะเบียดเบียนทำลายได้เลย เพราะคำสั่งสอนของพระบรมศาสดาเป็นธรรมะ คือหลักความจริงที่คงเจริญอยู่ตลอดกาล ทุกเมื่อไม่แปรผัน ดังนั้นการป้องกันภัยให้แก่พระพุทธศาสนาก็ดี การทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาก็ดี พุทธให้ตรงจึงน่าจะหมายถึงการป้องกันภัยให้แก่พุทธบริษัท และการทำนุบำรุงพุทธบริษัทยิ่งกว่าอื่น” “ทุกคนที่ถือตัวว่าเป็นพุทธศาสนิกชนจะต้องศึกษาพระพุทธศาสนา ตามภูมิปัญญาความสามารถ และโอกาสของตนๆ ที่มีอยู่ให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง กระจำงัดขึ้นในหลักธรรม เมื่อศึกษาเข้าใจแล้ว เห็นประโยชน์แล้ว ก็น้อมนำมาปฏิบัติทั้งในชีวิตประจำวัน และการงานของตน เพื่อให้เกิดความสุข ความสงบร่มเย็น และความเจริญงอกงามเพิ่มพูนในชีวิตขึ้นเป็นลำดับ ตามขีดความสามารถของแต่ละคน ถ้าชาวพุทธรู้ธรรมะ ปฏิบัติธรรมะกันอย่างถูกต้องทั่วถึงกันมากขึ้น ปฏิบัติการบ่อนเบียนพระศาสนาให้เศร้าหมองก็ลดน้อยลง เพราะทุกวันนี้ ที่เกิดความเสื่อมก็มีผู้ใดใครอื่นทำให้ เป็นเรื่องที่ชาวพุทธผู้ไม่รู้ไม่เข้าใจ และไม่ปฏิบัติตามธรรมะทำขึ้นทั้งนั้น”^๑ เกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจคนของสังคม ในชาติต่อวิวัฒนาการของโลกที่เปลี่ยนไปอันควรแก่การพิจารณาดังนี้ถึงแม้เราจะอยู่ท่ามกลางความเจริญรุดหน้าแห่งยุคปัจจุบันเป็นอย่างไร เราก็ต้องทอดทิ้งคุณธรรมทางด้านจิตใจและศีลธรรมจรรยา

^๑พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ : การสัมมนาของสภายุวพุทธิกสมาคมแห่งชาติฯ ในโอกาส สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี, ๑๓ มีนาคม ๒๕๒๕ , [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.dhammajak.net> [๓ เมษายน ๒๕๕๘].

ไม่ได้ ตรงข้ามเราควรจะเอาใจใส่สั่งสอนกันให้หนักแน่นทั่วถึงยิ่งขึ้น เพื่อให้มีความคิดความเข้าใจถูกต้องสอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อมที่วิวัฒนาการไม่หยุดยั้ง การจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ได้มีส่วนให้เยาวชนเข้ามาบำเพ็ญบุญปฏิบัติธรรม และนั่งเจริญจิตตภาวนา สู้ร้อนมอกเมตตา แห่งพระศาสนา ด้วยการเลือกประเพณีการบวชเป็นสามเณร เพื่อศึกษาหาความรู้ ยังเป็นโอกาสที่ดี สำหรับเด็ก และ เยาวชนทั่วไป ที่จะมีสักช่วงเวลาในชีวิต ได้ถูกกล่อมเกลา ปลูกฝังสั่งสอนให้รู้จักตนเอง และเป็นเด็กที่รู้จักคำว่า คุณธรรมดีงาม แม้จะช่วงเวลาสั้นๆ การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นโครงการที่วัดต่างๆ จัดขึ้นในช่วงปิดเทอมใหญ่ คือ ระหว่างปลายเดือนมีนาคม ถึงต้นเดือนพฤษภาคม ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักๆ คือ การจัดกิจกรรมบรรพชาสามเณรฤดูร้อน^๒ เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนไทยเกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพื่อให้เยาวชนไทยได้ศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนา ทั้งภาควิชาการ และภาคปฏิบัติ เพื่อเป็นการสนองนโยบายของกรมการศาสนา กรมสามัญศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งเพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ อื่นๆ

ปัญหาหลัก ๆ ในการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เดิมทีนำเด็กเกเรมาฝึกอบรมปฏิบัติธรรม แต่ทำได้ระยะหนึ่งเด็กก็เริ่มหุดห่วยไปบ้าง จึงเปลี่ยนความคิดว่า น่าจะป้องกันการหลบหนีได้ ดังนั้น จึงขออนุญาตผู้ปกครอง ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ขณะเดียวกันก็ได้รับความร่วมมือจากข้าราชการครู ก็ให้การสนับสนุนด้วย ครั้นนั้นตั้งใจว่า จะหาให้ครบ ๔๕ รูป ตามอายุพรรษาที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ แต่หาได้กว่า ๔๐ รูปเท่านั้น โดยจัดให้มีการบวชในปี ๒๕๑๒ ระยะเวลา ๔๕ วัน การบวชครั้งแรก ได้นิมนต์ สมเด็จพระวันรัต (ปุ่น ปุณฺณสิริมหาเถร) หรือ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ไปเป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อบวชแล้วก็จัดสามเณรออกเป็น ๖ กลุ่ม ตามสีของธงผ้าพรรณรังสี ซึ่งมี ๖ สี โดยจะเลือกเอาเด็กที่เกเรมาอยู่กลุ่มเดียวกัน และใช้หัวหน้ากลุ่มดูแลกันเอง โดยมีพระพี่เลี้ยง ครู รวมทั้งผู้ปกครอง ร่วมดูแลอีกชั้นหนึ่ง ส่วนที่พัก ให้กางกลดเป็นกลุ่มๆ คล้ายๆ กับการเข้าค่ายลูกเสือ ส่วนกิจวัตรประจำวันนั้น เริ่มจากออกบิณฑบาตในตอนเช้า สวดมนต์ วิปัสสนากรรมฐาน ทั้งนี้ จะให้อยู่สำนักเพียง ๓ วันเท่านั้น หลังจากนั้นก็ออกเดินธุดงค์ไปพักตามวัด ตามป่าช้า ตามโรงเรียนต่างๆ รวมทั้งบริเวณใกล้เคียง เมื่อไปถึงที่ใดก็จะพัฒนาสถานที่นั้นๆ โดยเฉพาะเรื่องความสะอาด ในที่สุดก็ได้ชื่อว่า สามเณรพัฒนา กิจกรรมของสามเณรพัฒนา ที่สามารถสยบความเกเรของเด็กได้เป็นอย่างดี คือ การปักกลดนอนกลางป่าช้า โดยเฉพาะป่าช้าที่ขึ้นชื่อว่า ฝัง เณรจะตั้งใจสวดมนต์เป็นอย่างดี

^๒กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, แนวทางการดำเนินงานโครงการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุ สามเณรและบวชศีลจารณีภาคฤดูร้อน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๗), หน้า ๓.

ขณะเดียวกัน ก็จะสามารถไปทัศนารวัดต่างๆ ที่สำคัญในกรุงเทพฯ สร้างความประทับใจให้สามเณรได้เป็นอย่างดี เมื่อสึกไปแล้ว สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กได้เป็นอย่างดี จากการพัฒนาในด้านต่างๆ ของประเทศ ส่งผลให้ความเจริญทางด้านวัตถุเป็นไปอย่างรวดเร็ว ขณะที่ความเจริญทางด้านจิตใจไม่ได้มีการพัฒนาอย่างจริงจัง ประชาชนเริ่มห่างจาก พระสงฆ์ บิดา มารดา ผู้ปกครองมีเวลาใกล้ชิดกับบุตรหลานของตนเองน้อยลง เนื่องจากการประกอบอาชีพการงานโดยเฉพาะในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนของทุกปี ทำให้เยาวชนมีเวลาว่างมากและมักจะก่อความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและบิดา มารดา ผู้ปกครองอยู่เสมอ เนื่องจากเด็กขาดการอบรมด้วยศีลธรรม จึงก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากยิ่งขึ้น^๓

ด้วยเหตุที่สภาวะของสังคมในปัจจุบัน ไม่เอื้ออำนวยให้เยาวชนและประชาชนได้บรรพชาอุปสมบทเพื่อศึกษาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาในระยะเวลาที่ยาวนานได้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนและวัยทำงาน การบรรพชาอุปสมบทในภาคฤดูร้อนจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้บรรพชาอุปสมบทได้ศึกษาหลักคำสอนในระยะเวลาที่นานพอสมควร โครงการนี้จึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ การสานต่อกิจกรรมภายหลังจากที่เยาวชนลาสิกขาบทไปแล้วถือเป็นหน้าที่โดยตรงของบิดามารดาผู้ปกครอง วัด และโรงเรียนที่จะต้องร่วมสานต่อ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้รักษาความดีหรือมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาตนเองและสังคมตามโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนที่ผ่านมา แม้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าวก็ได้ให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผล แต่ที่ผ่านมาก็เป็นแค่เพียงการติดตามและประเมินผลในระยะสั้น ในระหว่างเวลาการบรรพชาเป็นสามเณรภาคฤดูร้อนของเยาวชนเท่านั้น

จำเป็นจะต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพในปริมาณที่เหมาะสมกับภาระงาน บุคลากรจึงเป็นปัจจัย สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการงานทุกประเภทและในบรรดาการบริหารทรัพยากร “4M’s” ซึ่งได้แก่ บุคลากร (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) นั้น บุคลากรได้รับการพิจารณาให้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหาร ปัจจุบันการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยได้กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาครูจึงต้องพัฒนาตนเองและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ

^๓กรมการศาสนา, สรุปผลการดำเนินงานโครงการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุสามเณรและบวชศีลจาริณีภาคฤดูร้อนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๙, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๒.

ตาม มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จะขอเสนอยุทธศาสตร์เป็นลำดับมีทั้งหมด ๕ ข้อด้วยกันดังนี้
 ยุทธศาสตร์ข้อที่ ๑ การสร้างความมุ่งมั่นร่วมกัน ยุทธศาสตร์ข้อที่ ๒ ส่งเสริมวิถีคิดแบบพุทธ
 ยุทธศาสตร์ข้อที่ ๓ พุทธศาสนากับการพัฒนาอย่างบูรณาการ ยุทธศาสตร์ข้อที่ ๔ ส่งเสริมวิปัสสนา
 กรรมฐาน และยุทธศาสตร์ข้อที่ ๕ ส่งเสริมการฝึกอบรมเพื่อลดความเห็นแก่ตัวในแบบต่างๆ

เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ประกอบด้วย ๔ จังหวัด คือ ๑) จังหวัดขอนแก่น
 ๒) จังหวัดมหาสารคาม ๓) จังหวัดกาฬสินธุ์ และ ๔) จังหวัดร้อยเอ็ด การจัดการโครงการบรรพชา
 สามเณรฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ มีการใช้ทรัพยากรจำนวนมาก อีกทั้งยังขาด
 งบประมาณ สำหรับการบริหารจัดการโครงการให้สำเร็จการค้นหามาเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ
 โครงการบรรพชาสามเณรฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ จะได้แนวทางการบริหาร
 โครงการที่ดี เหมาะต่อการจัดการโครงการบรรพชาสามเณรที่มีประสิทธิภาพนำไปสู่การใช้ปัจจัย
 สนับสนุนที่เหมาะสมต่อไป

จากแนวคิดและข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา
 การพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค
 ๙ ซึ่งเยาวชนเหล่านั้นได้นำความรู้ที่ได้รับจากหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในการพัฒนา
 ตนและพัฒนาสังคม ในเรื่องการช่วยเหลือตนเองและบุคคลอื่น ได้มากนักน้อยเพียงไร ผลการศึกษาที่ได้
 นี้จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อขยายจำนวนเป้าหมายในการจัดบรรพชาอุปสมบทอย่าง
 ต่อเนื่อง

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชา
 สามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดู
 ร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙

๑.๒.๓ เพื่อเสนอการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนใน
 เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดู
 ร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ มีอะไรบ้าง

๑.๓.๒ สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขต
 การปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ การพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ สมมติฐานการวิจัย

๑.๔.๑ เยาวชนผู้บรรพชาสามเณรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ แตกต่างกัน

๑.๔.๒ เยาวชนผู้บรรพชาสามเณรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ แตกต่างกัน

๑.๕ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๕.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหาที่จะทำการศึกษาวิจัยไว้ ๔ ได้แก่ ๑) ด้านบริบท ๒) ด้านปัจจัยนำเข้า ๓) ด้านกระบวนการ ๔) ด้านผลผลิต

๑.๕.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

๑) ตัวแปรต้น (In-depth Interview) คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโครงการ วิทยากร/พี่เลี้ยง ผู้บรรพชาสามเณรและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน ผู้ปกครอง

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความคิดเห็นของการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ มีอยู่ ๔ คือ ๑) ด้านบริบท ๒) ด้านปัจจัยนำเข้า ๓) ด้านกระบวนการ ๔) ด้านผลผลิต

๑.๕.๓ ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) เป็นการผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้กำหนดขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลหลักไว้ ดังนี้

๑.๕.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ มีจำนวน ๔ จังหวัด คือ ๑.จังหวัดขอนแก่น ๒.จังหวัดมหาสารคาม ๓.จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔.จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒๕ รูป/คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และทำการ

สนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๒ รูป/คน (Focus Group Discussing) โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

๑.๕.๓.๒ ประชากร ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่

๑) เยาวชนในเขตพื้นที่การปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๙ รวม ๔ จังหวัด คือ ๑) จังหวัดขอนแก่น ๒) จังหวัดมหาสารคาม ๓) จังหวัดกาฬสินธุ์ และ ๔) จังหวัดร้อยเอ็ด รวมเยาวชนทั้งสิ้นจำนวน ๑,๘๑๘ คน

๒) ผู้บริหารโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน จำนวน ๔๐ รูป โดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling)

๑.๕.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ไว้ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค ๙ มีจำนวน ๔ จังหวัด ๗ อำเภอ ๖๕๙ ตำบล จากข้อมูลโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ รวม ๔ จังหวัด คือ ๑) จังหวัดขอนแก่น ๒) จังหวัดมหาสารคาม ๓) จังหวัดกาฬสินธุ์ และ ๔) จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมเป็นระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงขององค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญของโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ให้ดีขึ้นจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ความรู้จากการวิจัยพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙

การบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ หมายถึง การดำเนินงานโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ระหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ตามกระบวนการให้เกิดการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยการวางแผน การจัดหน่วยงาน การอำนวยการและการควบคุมของคณะสงฆ์

เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ หมายถึง จังหวัดที่อยู่ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ อันได้แก่ ๑) จังหวัดขอนแก่น ๒) จังหวัดมหาสารคาม ๓) จังหวัดกาฬสินธุ์ และ ๔) จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทราบแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙

๑.๗.๒ ทราบถึงสภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙

๑.๗.๓ ได้การบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙

๑.๗.๔ ผลการวิจัยนี้สามารถนำมาเป็นข้อมูลสารสนเทศและนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ ให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป